

Forum Infrastruktury uczestnikiem V Forum Green Smart City - podsumowanie

W dniach 24-25 października 2019 r. w Krakowie odbyła się Konferencja **V Forum Green Smart City**, w której Ekspertki współpracujący z **Forum Infrastruktury („FI”)** – **prof. Waldemar Szendera**, **p. Anna Marieta-Nowacka** oraz **p. Anita Czerner-Lebedew** – wzięli udział jako zaproszeni goście w panelach „Edukacja Ekologiczna a rozwój inteligentnych miast i wsi” oraz „Smart Villages a zrównoważony rozwój”.

Ekspertki **Forum Infrastruktury** poruszyli ważne zagadnienia. W pierwszym panelu **Anna Nowacka** podała przykłady dobrych praktyk edukacji ekologicznej we współpracy międzysektorowej, na przykładzie aktualnie trwającego projektu edukacyjnego „Recykling pod lupą” w mieście Żory. Projekt ten nastawia się na edukację osób dorosłych – Ekoliderów, którzy mają być ambasadorami idei Green Smart City w swoich społecznościach lokalnych i jest realizowany dzięki dofinansowaniu z Funduszu Inicjatyw Obywatelskich.

Zaakcentowała też działalność organizacji społecznych i udział aktywności obywatelskiej na rzecz rozwiązań SMART. *„Aby rozwiązania SMART w naszych miastach i wioskach miały sens i mogły w pełni zafunkcjonować, nie mogą być projektowane zza biurka w urzędzie, lecz powinny być testowane najpierw na końcowych użytkownikach, czyli mieszkańcach. Nie można pomijać znaczenia User Experience w procesie projektowania infrastruktury i usług”* – powiedziała Anna Marieta Nowacka, która posiada doświadczenie samorządowe w Radzie Miasta oraz doświadczenie we współpracy z sektorem NGO.

W drugim panelu „Smart Villages a zrównoważony rozwój” **prof. Waldemar Szendera** podkreślił podwójną rolę wsi jako terenu, gdzie testowano pewne rozwiązania wdrożone potem w podobnych systemach w miastach. Gdy na świecie pojawiły się inteligentne systemy kierowania uprawami w rolnictwie, były one testowane właśnie w przestrzeni wiejskiej, a następnie podobne procesy projektowe zostały wykorzystane przy tworzeniu np. komunikacji miejskiej. Wieś była wtedy przestrzenią, która umożliwiła takie badania – z korzyścią dla mieszkańców miast.

Z drugiej strony – wieś rozumiemy nadal jako zwykłą tradycyjną wieś, miejsce do życia, dla rodziny. *„Mówi się, że wieś stworzył Pan Bóg, a miasto - człowiek”. Dlatego wieś powinna pozostać jak najbardziej naturalną przestrzenią. Można uznać, że to miasta powinny czerpać inspirację z tego co naturalne, jeśli chcą być w zgodzie z nurtem Green Smart Cities”* –

podsumował W. Szendera, prywatnie żyjący od pokoleń na wsi, twórca Muzeum Regionalnego w swoim gospodarstwie, służbowo zaś – zaangażowany w działalność rzecz badań środowiskowych dla jednostek samorządu na wszystkich szczeblach.

Eksperti Forum Infrastruktury regularnie dzielą się swoim doświadczeniem oraz wiedzą nie tylko podczas konferencji i wydarzeń o charakterze edukacyjnym, ale także tworzą artykuły i publikacje. Poszerzając tematykę inicjatyw Smart oraz zmian zachodzących na obszarach miejskich i wiejskich w jednej z naszych ostatnich publikacji skupiliśmy się na **aspektach miejskiej gentryfikacji** oraz cechach niniejszego procesu.

Jako cechy procesu gentryfikacji (nie posiada on definicji normatywnej) wymienić można: „(i) kompleksową poprawę stanu substancji mieszkaniowej; (ii) zmiany stosunków najmu-własności, najczęściej poprzez rozproszenie własności i wyeliminowanie najmu; (iii) wzrost cen gruntów i budynków; (iv) wymianę klasową, wysiedlenie uboższej ludności i napływ bogatszej klasy średniej¹.

W Polsce gentryfikacja pozostaje najbardziej widoczna w dużych ośrodkach miejskich takich jak Warszawa, Kraków, Poznań lub Trójmiasto, gdzie łatwiejsze jest uzyskanie wysokiej renty gruntowej - jednym z najczęściej przywoływanych studiów przypadku gentryfikacji w Polsce jest warszawska Praga oraz poznańska Śródka. W tym kontekście zauważyć należy, że najbardziej opłacalne pozostaje inwestowanie w przestrzenie „nierozwinięte” (np. przemysłowe), gdzie stopa zysku inwestorów jest najwyższa. Niemniej, pozostawienie terenów przemysłowych niejako poza obszarem bezpośredniego oddziaływania Ustawy o rewitalizacji² (na podstawie której uchwalane są gminne programy rewitalizacji) doprowadzić może do negatywnych efektów, poprzez umożliwienie niekontrolowanego procesu gentryfikacji, poza prawnymi ograniczeniami – wykluczone okazuje się bowiem być „ekskluzywne” wyznaczenie obszaru rewitalizacji wyłącznie na niezamieszkałym terenie przemysłowym, bez powołania się na dodatkową przesłankę potrzeby „przeciwdziałania negatywnym zjawiskom społecznym” (art. 9 ust. 1 Ustawy o rewitalizacji). W tym kontekście, polityka prowadzona przez organy gmin może mieć istotny wpływ na pobudzanie lub hamowanie zjawiska gentryfikacji. Należy przy tym odnotować, że niektóre gminne programy rewitalizacji sprzyjają wręcz wytwarzaniu zjawiska gentryfikacji.

---

¹ A. Jadach-Sepioło, Gentryfikacja miast, Problemy Rozwoju Miast, nr 3/2007, s. 67.

² Ustawa o rewitalizacji z dnia 9 października 2015 r., Dz.U. z 2015 r. poz. 1777 (tj. z dnia 29 czerwca 2018 r., Dz.U. z 2018 r. poz. 1398)

Wobec powyższego, poczynić można obserwację, że kluczowe w procesie kształtowania miejskiej polityki przestrzennej mogą okazać się regulacje miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego, które – rzecz jasna – pozostają narzędziem dalece niedoskonałym. Podobnie, zapisy Ustawy o rewitalizacji należy każdorazowo stosować mając na uwadze konieczność zapewnienia odpowiedniego poziomu „inkluzji społecznej” oraz szczególnej dbałości o „dobra wspólne”.

Pełną wersję artykułu o miejskiej gentryfikacji, będącego jednym z opracowań **IV Zeszytu „Bezpieczeństwo Infrastruktury Krytycznej”** współtworzonego z Partnerem FI – Kancelarią JBW J. Bójko i Wspólnicy, znajdują Państwo pod adresem <http://foruminfr.com.pl/janusowe-oblicze-rewitalizacji-miejska-gentryfikacja/> oraz <http://www.kancelariajbw.com.pl/publications>.

Tegoroczna konferencja była już piątą odsłoną cyklu wydarzeń Green Smart City. Jej celem jest wymiana informacji pomiędzy władzami samorządowymi, uczelniami, funduszami ochrony środowiska, NGO, przedsiębiorcami oraz mieszkańcami Małopolski, wszystkimi zainteresowanymi tematami Smart City oraz inteligentnych technologii dla miast i wiosek (Smart Villages).